

bericht op brief van: 17/04/2012
uw kenmerk: 2012010543
ons kenmerk: 12019083 / NB.12.016
afdeling: Water en Natuur
bijlage(n): -
behandeld door: C.A. Polderdijk
doorkiesnummer: (0118) 631182
onderwerp: vergunning ex artikel 19d van de
Natuurbeschermingswet 1998

Waterschap Scheldestromen
t.a.v. heer ir. P.J. Stouten
Postbus 1000
4330 ZW MIDDELBURG

verzonden:

24 AUG. 2012

Middelburg, 23 augustus 2012

Geachte heer Stouten,

Op 18 april 2012 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oudepolder te St. Philipsland in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 23 april 2012 (kenmerk 12010382) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geef ik u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder te St. Philipsland. De vergunning bestaat uit deze brief met de vier toegevoegde delen A, B, C en D. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig voor onbepaalde tijd.

Beroep

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk beroep instellen. U dient uw beroepschrift te richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

In uw beroepschrift neemt u tenminste op:

- uw naam
- uw adres
- de datum
- tegen welk besluit u beroep instelt
- waarom u beroep instelt
- uw handtekening.

U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending die u hierboven vermeld ziet. Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw beroep geen rekening meer wordt gehouden.

Voor meer informatie kunnen wij u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631260. Deze informatie is ook te downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroep indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

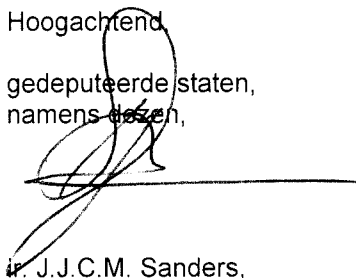
Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer C.A. Polderdijk, bereikbaar via (0118) 631182.

Hoogachtend

gedeputeerde staten,
namens ~~de~~ ~~staten~~,

ir. J.J.C.M. Sanders,
hoofd afdeling Water en Natuur.

Deze vergunning bestaat uit vier delen:

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

In deel **D** ziet u de (globale) locatie van de werkzaamheden

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u (Waterschap Scheldestromen) vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oudepolder in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden
2. tot wanneer de vergunning geldig is
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden dienen strikt conform de vergunningaanvraag te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze vergunning.
2. Het permanente verlies (door ruimte beslag) van in totaal 0,64 hectare van de ter plaatse langs het dijktraject voorkomende habitattypen leidt tot een herstelopgave die in gezamenlijkheid met vergelijkbare eerdere en toekomstige herstelopgaven door projectbureau Zeeweringen gerealiseerd dient te worden.
3. Om aantasting van klein zeegras te voorkomen, is het niet toegestaan om in een zone tussen dijkpaal 655 en 661+50 meter water te lozen op het voorland.
4. De werkstrook heeft maximaal een breedte van 15 meter bij droogvallend slik en schor, gerekend vanaf de nieuwe waterbouwkundige teen van de dijk (behoudens langs de dijkdelen zoals genoemd in voorschrift 5 en 6).
5. Om aantasting van klein zeegras te voorkomen, moet de werkstrook tussen dijkpaal 657 en 661+50 meter zodanig verkleind worden (t.o.v. de standaardbreedte van 15 meter) dat deze t.o.v. de nieuwe teen niet meer dan 10 meter bedraagt.
6. Tussen dijkpalen 694 en 698 (ter hoogte van het recreatiestrandje) en tussen dijkpalen 703+75 en 707 (ter hoogte van het schorretje ten oosten van St. Philipsland) is de werkstrook maximaal 30 meter breed t.o.v. de nieuwe dijkteen.
7. Om de (schor)vegetatie in de werkstrook tussen dijkpaal 704 en dijkpaal 707 te beschermen wordt deze voor de duur van de werkzaamheden afgedekt met doek en/of rijplaten.
8. De werkzaamheden tussen dijkpaal 703+75 meter en dijkpaal 707 dienen voor 15 maart gestart te worden i.v.m. de buitendijkse broedplaats van de tureluur, zodat als de werkzaamheden door de soort als verstarend ervaren wordt, deze kan uitwijken naar een ander (broed)gebied.

9. Het gedeelte van de nieuw aan te leggen onderhoudsstrook, gelegen tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 683, dat niet opengesteld wordt voor fietsers, moet worden afgewerkt met grof, niet-befietsbaar, niet-afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm).
10. Om de groeiplaats van klein zee gras na de dijkverbetering te optimaliseren, dient in de (toch al verg-raven) werkstrook op de groeiplaats van klein zee gras, tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 661 +50 me-ter, op 15 cm diepte ten opzichte van de oorspronkelijke maaiveldhoogte, een schelpenlaag (fractie 0-40 mm) aangebracht te worden met een laagdikte van 7 cm, maximaal 10 cm. De schelpenlaag dient vervolgens afgedekt te worden met een sliklaagje van 7 cm, maximaal 10 cm. Het overtollige slijk dient buiten de zee grasvelden verwerkt te worden.
11. Eventuele aanleg en gebruik van een onderwaterdepot, een tijdelijk aan te leggen loswal en/of het gebruik van een puinbreker maakt geen onderdeel uit van deze vergunning en is niet toegestaan. Het eventueel lossen van stenige materialen op de onder- en/of boventafel van de te verbeteren dijk glooi-ning en/of in de aangrenzende zone in de werkstrook maakt wel onderdeel uit van deze vergunning en is toegestaan.
12. Indien het voorland uit slijk bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukel-berm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Per-koenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen uit het Natura 2000-gebied verwijderd en afge-voerd te worden.
13. Het voorland (slijk en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oor-spronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slijk geldt dit voor de werkstrook buiten de kreu-kelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.
14. Er vindt op het slijk of schor buiten de werkstrook en in aangrenzende dijktrajecten geen opslag plaats van materiaal en/of grond.
15. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in locatiespecifieke voorschriften anders is aangegeven.
16. Bij het uitvoeren van overlagingswerkzaamheden blijft verstoring (bijvoorbeeld in de vorm van werk-zzaamheden) plaatsvinden totdat het gietasfalt of asfaltmestiek volledig is uitgehard.
17. Na afloop van de werkzaamheden dient het dijktraject in ordelijke toestand te worden achtergelaten, uiterlijk per 15 november van hetzelfde jaar als uitvoering, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Na-tura 2000-gebied afgevoerd.
18. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door ver-waaiing, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
19. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking komen met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende verwerker gebracht.
20. Ter plaatse van de werkzaamheden oorspronkelijk aanwezige bebording, waaronder de bebording met toegankelijkheidsverboden, die in verband met de werkzaamheden onvermijdelijk tijdelijk verwij-derd moet worden, dient zo snel mogelijk en uiterlijk aansluitend op de werkzaamheden op de oor-spronkelijke locatie teruggeplaatst te worden.
21. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
22. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.
23. U dient minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het e-mailadres handhaving.groen@zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.12.016.
24. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven ge-noemde e-mail adres onder vermelding van kenmerknummer NB.12.016.

2. Geldigheid

Deze vergunning is voor onbepaalde tijd geldig. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U heeft de vergunning aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oudepol-der in de gemeente Tholen.

U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door een steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. Anders gezegd: de steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm

zoals die in de Wet op de waterkering is vastgelegd. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen samen. Daarvoor is het Projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

Het te verbeteren dijktraject heeft een lengte van circa 5 kilometer en is gelegen aan de zuidkant van St. Philipsland, tussen dijkpaal 657 meter en dijkpaal 707 (in deel D van deze vergunning ziet u een kaartje waarop de ligging van het te verbeteren dijktraject is aangegeven). De werkzaamheden vinden plaats op de volgende percelen:

kadastrale gemeente Sint Philipsland, sectie G, nrs. 393, 385, 284, 367, 762, 980, 1020, 631, 626, 625, 650.

kadastrale gemeente Sint Philipsland, sectie F, nrs. 1350, 1377, 1379, 1378.

kadastrale gemeente Sint Philipsland, sectie H, nrs. 321, 898.

De planning is om dit dijktraject in 2013 te verbeteren. Er wordt op niet meer dan twee plaatsen tegelijk gewerkt. Opslag van materialen vindt mogelijk plaats op een binnendijs perceel. Transporten van materialen van en naar het dijktraject vinden plaats over openbare wegen langs de dijk (Platte bank en Windgat).

Op hoofdlijnen omvatten uw werkzaamheden de volgende onderdelen, waarbij de afwerking en inrichting van het onderhoudspad naar aanleiding van bestuurlijk overleg tussen Rijkswaterstaat, het bestuur van uw waterschap en ons college na ontvangst van de vergunningaanvraag nog is aangepast ten opzichte van de aanvraag (zie paragraaf 4 van deel A onder het kopje Inrichting onderhoudspad, van deze vergunning):

- Het zeer kort maaien van de vegetatie op het buitentalud en kruin voor 15 maart.
- Het aanbrengen van een nieuwe teenconstructie over het gehele dijktraject met palen van FSC-hout.
- Het aanbrengen van een nieuwe kreukelberm op polypropreen weefsel.
- Het aanbrengen van gekantelde Haringmanblokken en vlakke blokken op een fijnkorrelige uitvullaag op geokunststof.
- Het aanbrengen van een nieuwe waterremmende laag, daar waar de aanwezige waterremmende laag niet voldoende dik is, bestaande uit klei, mijnsteen, hydraulische fosforslakken en/of hydraulisch steenpuin.
- Het aanbrengen van klei op een deel van het dijktraject.
- Het aanbrengen van open steenasfalt.
- Het aanbrengen van overlagingen zijn niet voorzien langs het dijktraject met uitzondering van de damwand en de te herstellen boothelling. Hier is een overlaging van breuksteen met gietasfalt voorzien.
- Het penetreren van kieren op overgangen met gietasfalt of asfaltmastiek.
- Het verharderen en in gebruik nemen van een nieuwe 3 meter breed onderhoudspad op de buitenberm, waarbij voorzien is dat het deel tussen dijkpaal 683 en dijkpaal 706 (permanent) opengesteld wordt voor fietsers. Het niet opengestelde deel wordt afgewerkt met grof, niet-befietsbaar, niet-afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm).
- Het in gebruik te nemen opslagterrein is gelegen in de Willempolder aan de Del Campweg.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder vindt plaats in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. (Significante) negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De activiteit is niet opgenomen in een beheerplan zoals bedoeld in artikel 19a of artikel 19b. Er is ook geen sprake van een activiteit die als bestaand gebruik zoals bedoeld in artikel 1 sub m kan worden gekwalificeerd. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Dit betekent dat er sprake is van een project waarvan op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld dient te worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. Daartoe heeft u Arcadis opdracht gegeven om een passende beoordeling van uw voorgenomen activiteiten op te stellen. Het resulterende rapport PZDB-R-11175 'Passende beoordeling dijktraject Oudepolder Sint Philipsland inclusief Sint Philipsland' (d.d. 2 december 2011) heeft u als bijlage bij uw aanvraag gevoegd. Tevens heeft u bij de aanvraag de door Arcadis opgestelde rapportage 'Planbeschrijving Oudepolder van St. Philipsland PZDT-R-11291 ontw. Verbetering steenbekleding' (d.d. 18 november 2011) gevoegd. Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de provincie Zeeland beschikbaar zijn, de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld.

Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in de artikelen 16, eerste lid en 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag. Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De effecten van de activiteit hebben enkel gevolgen voor dit Natura 2000-gebied. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

** Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven*

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

** Inrichting onderhoudsstrook*

In uw aanvraag heeft u aangegeven de onderhoudsstrook te willen verhard en het gedeelte gelegen tussen de dijkpalen 683 en 707 wel en het gedeelte tussen de dijkpalen 657 en 683 niet open te willen stellen voor fietsers. Het beoogd doel in het niet voor fietsers open te stellen gedeelte is om intensivering van het recreatieve gebruik tegen te gaan en het huidige extensieve recreatieve medegebruik voortgang te kunnen laten vinden. Met u zijn wij van mening dat hier de inrichting zodanig moet zijn, dat de situatie na de dijkverbetering vergelijkbaar is aan de huidige. Bestuurlijk is daarom afgesproken om de onderhoudsstrook op het niet open te stellen deel af te werken met niet-befietsbaar, niet afgewalst, grof open steen-asfalt (OSA 20/32mm), dat in alle gevallen veilig door medewerkers van het waterschap en door in te zetten materieel bereden kan worden, en dat, na verloop van tijd wederom begroeid raakt. Hiermee kan op dit gedeelte van de onderhoudsstrook het huidige recreatieve gebruik voortgang vinden en is niet te verwachten dat deze toe zal nemen, waardoor verstoring van aanwezige natuurwaarden wordt voorkomen.

** Effecten zijn mogelijk op beschermde habitats, soorten en 'oude doelen'*

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan dit dijktraject drie categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitattypen, soorten en de zogenaamde oude doelen. Bij habitattypen betreft het tijdelijke, dan wel permanente verslechtering en/of onttrekking van de habitattypen Grote ondiepe krek en baaien (H1160), Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320) en Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330). Andere kwalificerende habitattypen komen niet voor langs dit dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied zijn opgesteld; overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effect door. Bij de 'oude doelen' betreft het tijdelijke effecten op zeegrasvelden en zoutplanten die op de boventafel en wervevegetaties die op de ondertafel van de dijkglouing voorkomen. Overige 'oude doelen' komen niet voor, worden niet beïnvloed of komen overeen met Natura 2000-doelen.

** Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen*

Door het gebruik van de werkstrook vindt op de habitattypen die langs het dijktraject voorkomen, tijdelijk ruimtebeslag plaats en door de verschuiving van de teen van de dijk vindt permanent ruimtebeslag plaats. De tabel hieronder geeft een overzicht van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen en de oppervlakte aan tijdelijk en permanent ruimtebeslag.

Habitattypen	Tijdelijk ruimtebeslag	Permanent ruimtebeslag
Grote ondiepe krekens en baaien (H1160)	5,40 ha	0,28 ha
Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320)	1,43 ha	0,14 ha
Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330)	0,90 ha	0,22 ha

Op het gedeelte in de werkstrook waarop tijdelijk ruimtebeslag van toepassing is, kan uitgaande van de standaard mitigerende maatregelen, welke als voorschriften in deze vergunning zijn opgenomen, binnen enkele jaren herstel van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen worden verwacht (m.n. bodemleven), zodat de negatieve effecten een tijdelijk karakter hebben. Het permanent oppervlakteverlies van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen, is op zichzelf beperkt en vormt een klein aandeel van de totale oppervlakte van deze habitattypen in de Oosterschelde. Dit verlies is derhalve niet significant, maar leidt wel tot een herstelopgave. Deze herstelopgave wordt door Projectbureau Zeeweringen in gezamenlijkheid met andere vergelijkbare herstelopgaves die bij eerdere en toekomstige dijkverbeteringen vastgesteld werden/worden, gerealiseerd. De herstelopgave behelst tot in 2010 het als natuurgebied inrichten van de Drooge Inlaag in de Bruinissepolder en het pachtvrij maken (agrarische gebruik) van de Koudekerksche Inlaag en Westenschouwse Inlaag, zodat deze inlagen geheel en optimaal als natuurgebied ingericht en beheerd kunnen worden. Het pachtvrij maken is gerealiseerd; de overdracht van de gronden aan de natuurbeheerder is aanstaande. Onder druk van maatschappelijke, bestuurlijke en politieke commotie is de inrichting van de Drooge Inlaag opgegeven. In plaats daarvan wordt door het Projectbureau Zeeweringen deelgenomen aan het project waarbij het getij in het natuurgebied Rammegors hersteld wordt. Vergunningverlening voor de realisatie daarvan is aanstaande. De herstelopgave is als voorschrift in deze vergunning opgenomen (voorschrift 2). De negatieve effecten op habitattypen achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

In het voorland langs het dijktraject komt tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 661+50 meter klein zee gras voor. Om klein zee gras in de werkstrook zoveel mogelijk te sparen vinden in het jaar voor de dijkwerkzaamheden (2012) verplaatsingen plaats van klein zee gras planten naar de Slikken van Viane. Voor de verplaatsing van de klein zee gras planten is door ons een aparte vergunning op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend (kenmerk NB. 12.009).

Om aantasting van de achtergebleven planten klein zee gras na de verplanting te voorkomen, wordt de werkstrook tussen dijkpaal 657 en 661+50 meter zodanig verkleind dat deze t.o.v. de nieuwe teen niet meer dan 10 meter bedraagt. Deze mitigerende maatregel is als voorschrift opgenomen in deze vergunning. De kans bestaat dat zee gras afsterft wanneer troebel water uit de werkstrook op de groeiplaats wordt geloosd. Om die reden is het niet toegestaan om in deze zone (tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 661+50 m) water te lozen op het voorland. Om de groeiplaats van klein zee gras na de dijkverbetering te optimaliseren, dient in de (toch al vergraven) werkstrook op de groeiplaats van klein zee gras, tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 661 +50 meter, op 15 cm diepte ten opzichte van de oorspronkelijke maaiveldhoogte, een schelpenlaag (fractie 0-40 mm) aangebracht te worden met een laagdikte van 7 cm, maximaal 10 cm. De schelpenlaag dient vervolgens afgedekt te worden met een sliklaagje van 7 cm. Het overtollige slijk dient buiten de zee grasvelden verwerkt te worden.

Deze mitigerende maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen (voorschriften 3, 5 en 10). De negatieve effecten op habitattypen achten wij mede door het nemen van mitigerende maatregelen, onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

**Er zijn geen significant negatieve effecten op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels*

In en/of in de nabijheid van het dijktraject broeden geen Natura 2000-broedvogelsoorten. Negatieve effecten op broedende Natura 2000-broedvogels door de dijkwerkzaamheden zijn dan ook uitgesloten.

Kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels kunnen het dijktraject en zijn directe omgeving gebruiken als hoogwatervluchtplaats en als foerageergebied. De werkzaamheden zorgen door de verlegging van de teen van de dijk voor een permanent ruimtebeslag van ca. 0,64 ha op het foerageergebied van vogels. Dit permanent ruimtebeslag is verwaarloosbaar klein en zal derhalve geen effect op de foerageermogelijkheden voor vogels hebben. Daarnaast vindt er een herstelopgave plaats, welke als voorschrift in deze vergunning opgenomen is (voorschrift 2). Door het gebruik van een werkstrook zal een oppervlakte van ca. 7,73 ha foerageergebied verstoord worden en daarmee tijdelijk niet beschikbaar zijn als foerageergebied voor vogels. Mitigerende (standaard) maatregelen zijn voorzien om het herstel van de werkstrook zo goed mogelijk te bevorderen. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen. Tijdens de werkzaamheden aan het dijktraject kan verstoring ontstaan van foeragerende en overtuigende vogels. Uit tellingen blijkt dat de aantallen kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-

broedvogels die het dijktraject gebruiken als HVP ten opzichte van de totale aantallen die in de Oosterschelde voorkomen, vooral tijdens de periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden (maart t/m oktober), relatief laag zijn. Uit waarnemingen blijkt dat veel overtuigende vogels naast het (buitendijkse) dijktraject ook regelmatig gebruik maken van het binnendijks (polder)gebied (o.a. bontbekplevier) om te overtuigen. Andere (buitendijkse en binnendijkse) alternatieven om uit te wijken zijn er op de westkant van de Krabbenkreekdam (o.a. scholeksters), de Slaakdam en de Luysterkreek (o.a. groenpootruiters). Vogels (o.a. steltlopers als de groenpootruiter) die bij laagwater op de drooggevallen slikken foerageren en door de dijkwerkzaamheden verstoord worden hebben voldoende uitwijkmogelijkheden om te foerageren in het gebied ten westen van het dijktraject. Dit gebied bestaat uit een brede uitgestrekte vlakte van slikken die droogvallen bij laagwater. Behoudens een officiële spitlocatie voor zeeaas (spitlocatie 10) welke zich op deze aangrenzende slikken bevindt, is het betreden van het overige gedeelte van deze slikken volgens de in 1990 ingestelde toegankelijkheidsregeling in de Oosterschelde niet toegestaan, wat met borden langs de dijk aangegeven is. Ook de uitgestrekte vlakte van bij laagwater droogvallende slikken aan de zuidkant van de Krabbenkreek bieden uitwijkmogelijkheden voor foeragerende vogels. Het betreden van de bij laagwater droogvallende slikken in dit gebied is volgens de toegankelijkheidsregeling Oosterschelde eveneens niet toegestaan. Wij achten de tijdelijke, negatieve effecten op foeragerende en overtuigende Natura 2000-broedvogels en Natura 2000-niet broedvogels mede door het nemen van de standaard mitigerende maatregelen en de ruime uitwijkmogelijkheden, onvermijdelijk, niet significant en aanvaardbaar.

Op het dijktraject wordt een 3 meter breed onderhoudspad van asfaltbeton op de buitenberm aangelegd. Een gedeelte van het onderhoudspad, tussen dijkpaal 683 en dijkpaal 706, wordt opengesteld voor fietsers (In deel D. van deze vergunning ziet u een kaartje met de ligging van het voor fietsers open te stellen dijkgedeelte).

Het niet voor fietsers open te stellen gedeelte wordt afgewerkt met niet-befietsbaar, niet afgewalst, grof open steenasfalt (OSA 20/32 mm). In de huidige situatie is er geen verharde onderhoudstrook aan de buitenzijde van de dijk. Hoewel ook in de huidige situatie verschillende vormen van recreatie op- en langs het dijktraject plaatsvinden, zou door de aanleg van het verharde onderhoudspad de recreatiedruk kunnen toenemen, waardoor ook de verstoring van overtuigende en foeragerende kwalificerende (broed)vogels langs het dijktraject zou kunnen toenemen. Het voor fietsers open te stellen onderhoudspad komt precies daar waar in de huidige situatie al sprake is van veel verstoring. Het grenst voor een groot gedeelte aan de bebouwde kom van St. Philipsland, waar in de huidige situatie een recreatiestrandje is gelegen (tussen dijkpaal 699 en dijkpaal 702) en waar bootjes verankerd liggen in het voorland (tussen dijkpaal 699 en dijkpaal 702). Ook bevindt zich daar een (boot) trailerhelling. Even verderop bevindt zich het havenplateau van St. Philipsland (tussen dijkpaal 702 en dijkpaal 704) met een aanlegkade voor recreatievaartuigen en binnenvaartschepen. Het dijktraject wordt in de huidige situatie ter hoogte van het aan te leggen en voor fietsers open te stellen onderhoudspad door bewoners veel gebruikt om te wandelen en honden uit te laten. Overigens is het in de huidige situatie mogelijk om over de gehele lengte van het dijktraject te wandelen. Ter hoogte van het voor fietsers open te stellen onderhoudspad zijn de aantallen foeragerende en overtuigende vogels in de huidige situatie laag en bovendien zijn de foerageermogelijkheden voor vogels langs dit deel van het dijktraject beperkt, omdat er bij laagwater maar een klein areaal slikken droogvalt. Vanaf het punt (dijkpaal 683) waarlangs de strook bij laagwater droogvallende slikken langs het dijktraject iets breder wordt en waar de aantallen foeragerende en overtuigende vogels iets toenemen, eindigt het voor fietsers open te stellen gedeelte van het onderhoudspad. Vanaf dit punt wordt het onderhoudspad (in westelijke richting) afgewerkt met grof, niet-befietsbaar, niet-afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm). Deze mitigerende maatregel is als voorschrift in deze vergunning opgenomen (voorschrift 9). Op het dijkgedeelte waar het onderhoudspad voor fietsers afgesloten wordt kan evenwel als in de huidige situatie nog wel gewandeld en op andere manieren gerecreëerd worden. Als het aantal wandelaars door het verharde van het onderhoudspad toeneemt, dan is de verwachting dat deze vooral toeneemt op het befietsbare gedeelte van dijktraject nabij het dorp St. Philipsland omdat de wandelaars (al dan niet met een hond) vooral uit het dorp St. Philipsland zelf komen. Er zijn genoeg binnendijkse en buitendijkse uitwijkmogelijkheden voor langs het dijktraject overtuigende en foeragerende vogels. De negatieve effecten als gevolg van het verharde van het onderhoudspad en gedeeltelijk openstellen voor fietsers op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels achten wij mede door het nemen van mitigerende maatregelen en de ruime uitwijkmogelijkheden, gering, niet significant en aanvaardbaar.

** Er is geen aantasting van de wezenlijke kenmerken van de 'oude doelen'*

Voor wat betreft de zogenaamde oude doelen komen in het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden de broedvogel tureluur (één broedpaar) en zoutplantensoorten, wervevegetaties (en klein zeegras) voor. De werkzaamheden tussen dijkpaal 703+75 meter en dijkpaal 707 (de broedplaats van de tureluur) worden voor 15 maart gestart zodat, voor zover de werkzaamheden door de soort als verstorend ervaren wordt, deze kan uitwijken naar een ander (broed)gebied. Deze maatregel is als voorschrift in deze vergunning opgenomen. Door de dijkverbetering verdwijnen tijdelijk de aldaar groeiende planten en wieren. Bij de nieuwe bekleding worden daar waar technisch mogelijk zodanig materialen toegepast dat de wier- en zoutvegetaties zich kunnen herstellen. In het voorland langs het dijktraject komt tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 661+50 meter klein zeegras voor. Voor de maatregelen die genomen worden om negatieve effecten

ten op klein zeegras te voorkomen verwijzen wij naar de tekst (voor klein zeegras) op pagina 4 onder het kopje "Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen". De tijdelijke, negatieve effecten achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significant negatieve effecten door het gebruik van fosforslakken*

Bij de dijkverbetering zullen fosforslakken worden toegepast. Alle materialen die worden toegepast dienen te voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit, waaraan onder andere ecotoxicologische vereisten ten grondslag liggen. Momenteel is er discussie over het gebruik van staal- en fosforslakken bij vooroeverbestortingen in Zeeland. In het kader van die vooroeverbestortingen wordt het gebruik van die materialen extra op eventuele effecten gemonitord. De toepassing van slakken bij de dijkverbeteringen is wezenlijk anders dan bij de vooroeverbestortingen. Ze worden toegepast als grondverbetering of als funderingslaag onder de onderhoudsstrook op de berm van de dijk. Bij toepassing als grondverbetering worden de slakken afgedekt met een filterlaag en de stenen bekleding. In het geval van toepassing als fundering voor de onderhoudsstrook worden de slakken afgedekt met een asfaltlaag. In beide gevallen bevinden ze zich in een zone die slechts tijdelijk (in het geval van grondverbetering) of nauwelijks (in het geval van fundering onderhoudsstrook) onder water staat. Daarnaast is er geen direct contact met oppervlaktewater en het indirecte contact is slechts tijdelijk. Tot op heden zijn slakken op zeer ruime schaal toegepast bij de diverse waterstaatswerken in Zeeland, inclusief de reeds uitgevoerde dijkverbeteringen. Tot op heden zijn er geen aanwijzingen bekend dat er negatieve effecten door het gebruik van slakken als grondverbetering en/of fundering bij dijkverbeteringen optreden. Verder heeft Projectbureau Zeeweringen aangegeven dat de monitoring bij de vooroeverbestortingen nauwlettend gevolgd zal worden en dat, indien dat op basis daarvan noodzakelijk is, het gebruik van slakken heroverwogen zal worden. De nieuwste resultaten van deze monitoring en nader onderzoek die op 22 september 2011 door Rijkswaterstaat op een informatiebijeenkomst zijn gepresenteerd ondersteunen dat het tot nog toe gevoerde beleid niet aangescherpt hoeft te worden. Wij achten de negatieve effecten van het gebruik van fosforslakken niet significant en aanvaardbaar.

** In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten*

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significant negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij en recreatie. Door de werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder van St. Philipsland vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Daarnaast vindt enige verstoring van habitattypen en zoutvegetaties plaats. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitattypen in het gebied zijn visserij en recreatie, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Door de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van onder andere wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overtiende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun versturende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door mitigerende maatregelen, zoals onder andere het zoneren van het recreatief gebruik van onderhoudspaden, wordt voorkomen dat er (significant-) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant-) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitattypen zoals habitatype H1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitattypen zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitattypen veroorzaakt door de dijkversterkingen wordt een herstelopgave gerealiseerd.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

** Uw activiteit past binnen het provinciale beleid*

Uw activiteit is in lijn met ons provinciale beleid, zoals dit is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota Daar bij de waterkant. Relevante beleidsdoelen betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbetering is bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden.

In de nota 'Daar bij de waterkant' heeft de provincie haar beleidsvisie gegeven op het gebruik van buitendijkse onderhoudsstroken als doorgaande fietsroute: daar waar het kan doorgaand buitendijks fietsen toestaan en daar waar het moet, omwille van wettelijke en beleidsmatige vereisten, afsluiten. In de nota is in het indicatieve streefbeeld al aangegeven dat een buitendijkse doorgaande fietsroute over het niet voor fietsers open te stellen gedeelte van het onderhavige dijkvak niet de verwachting is. Studies die in het kader van het Natura 2000-beheerplan voor de Deltawateren worden verricht laten zien dat er knelpunten zijn voor het realiseren van een aantal Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat dan met name om kwetsbare vogelsoorten. Juist in de Oosterschelde komen deze vogelsoorten in de knel, door enerzijds de zandhonger, waardoor het areaal slikken, platen en schorren doorgaand afneemt en vogels steeds minder ruimte en daarbij behorende mogelijkheden hebben, en anderzijds het toenemende menselijke gebruik in deze ruimte. Niet in de laatste plaats door de dijkverbeteringen, inclusief het openstellen van de buitendijkse onderhoudspaden voor recreatief medegebruik, nemen de mogelijkheden voor dat gebruik steeds toe. Vele kilometers groene dijken die voorheen voor recreatief medegebruik slecht bereikbaar waren worden inmiddels recreatief benut. Op die plaatsen is de rust voor vogels verminderd. Om de Natura 2000-doelen te kunnen halen zullen er in het Natura 2000-beheerplan voor de Oosterschelde maatregelen moeten worden opgenomen. Eén van die maatregelen is het zoneren van het menselijke gebruik. Dit betekent dat voor de natuur essentiële kerngebieden als rustgebied moeten worden beheerd. Wij zijn in samenwerking met uw waterschap en Rijkswaterstaat Zeeland reeds begonnen aan de concrete invulling van de doorgaande fietsroutes op en langs de zeedijken van Ooster- en Westerschelde. Voor de Oosterschelde is daarbij het IBOS-rapport (Integrale Beoordeling van de effecten van dijkverbetering op de natuurwaarden van de Oosterschelde) uitgangspunt, wat grotendeels overeenkomt met het indicatieve streefbeeld van de nota 'Daar bij de waterkant'. Dit gebeurt als onderdeel van het Natura 2000-beheerplan Deltawateren dat momenteel door Rijkswaterstaat wordt opgesteld.

Naar ons oordeel is er dus geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota Daar bij de waterkant.

* Conclusie

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder van St. Philipsland is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oudepolder van St. Philipsland voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

De activiteiten hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significant negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Oosterschelde-Buitendijks en Oosterschelde-Binnendijks.

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Nadat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en
- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tholen.

Een ontwerpbesluit hebben wij gedurende zes weken ter inzage gelegd en eventuele belanghebbenden met een publicatie in het huis-aan-huisblad Eendrachtbode (Tholen en St. Philipsland) daarop geattendeerd.

Daarnaast hebben we een ontwerpbesluit gestuurd aan:

- ZMf
- Stichting Het Zeeuwse Landschap
- Vogelbescherming Nederland.

Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag.

Ook u kreeg zo gelegenheid een zienswijze in te dienen.

Er zijn in totaal zes zienswijzen ingediend. Gemeente Tholen heeft twee zienswijzen ingediend, één op de vergunningaanvraag en één op het ontwerpbesluit. De overige zienswijzen op het ontwerpbesluit zijn ingediend door Samenwerkende Recreatie Tholen en de heer R.M.M.J. Duijm, recreatieondernemer van Recreatieoord De Striene (één zienswijze), Rijkswaterstaat Zeeland Projectbureau Zeeweringen, de ZMf en Vogelbescherming Nederland.

De zienswijze van Samenwerkende Recreatie Tholen en de heer R.M.M.J. Duijm (Recreatieoord De Striene) hebben wij op 18 juni 2012 ontvangen. Op dat tijdstip lagen de stukken met betrekking tot het ontwerpbesluit nog niet ter inzage en was het termijn waarbinnen belanghebbenden een zienswijze op het ontwerpbesluit konden indienen (van 4 juli 2012 tot en met 15 augustus 2012) nog niet ingegaan. Wij behandelen hierna de ingebrachte zienswijzen.

Samenvatting zienswijze brief gemeente Tholen m.b.t. de vergunningaanvraag

Gemeente Tholen geeft aan besprekingen te hebben gevoerd met Projectbureau Zeeland, Waterschap Scheldestromen, het bestuur van WSV De Slikggers en Schuttevaer waarbij de plannen van de gemeente Tholen voor de haven van St. Philipsland uitvoerig en in detail besproken zijn. Op 28 juni 2012 zal de gemeenteraad een definitief besluit nemen ten aanzien van deze plannen in de haven. Vooruit lopend

op het raadsbesluit wil de gemeente Tholen daarom onder voorbehoud een aantal opmerkingen plaatsen. Deze opmerkingen zijn:

1. Inrichtingsplan haven, middels de plannen 1a en 1b (verwezen wordt naar tekening 1a en 1b in de bijlage van de zienswijze), welke behandeld worden in de vergadering van de gemeenteraad op 28 juni 2012. Gemeente Tholen geeft aan bij de herinrichting van de haven St. Philipsland, de trailerhelling te willen verplaatsen naar de locatie gelegen tussen de stalen en betonnen damwand.
2. Gemeente Tholen geeft aan dat het inrichtingsplan van het Havenplateau, gelet op de cultuurhistorische waarde, in overleg met hun college tot stand dient te komen.
3. Voor wat betreft herstel van de trappen geeft gemeente Tholen aan dat het gewenst is dat het huidige aantal aanwezige trappen ook na de dijkversterking behouden worden. Volgens de gegevens van gemeente Tholen zijn er in het traject tussen dijkpalen 695 en 705 negen trappen.
4. Gemeente Tholen geeft aan dat in de nota vermeld staat dat het onderhoudspad in de bestaande situatie onverhard is. Het deel tussen de dijkpalen 683 en 706 wordt opengesteld voor fietsers. Het deel tussen de dijkpalen 657 en 683 wordt afgesloten voor fietsers. Gemeente Tholen geeft aan dat hun voorkeur uit gaat naar een verhard pad, dat opengesteld wordt voor recreatief medegebruik door fietser. Korthedshalve verwijst gemeente Tholen naar eerdere correspondentie hieromtrent.
5. Gemeente Tholen geeft aan dat er voor wat betreft de transportroute op pagina 43 vermeld staat dat vanaf het Havenplateau tussen dijkpalen 704 en 694 geen transporten worden uitgevoerd door de dorpskern van St. Philipsland. Gemeente Tholen geeft aan dat wanneer zij de transportroute op de kaart (bijlage 4) bekijken, er wel een degelijk transport vanaf de Provincialeweg door de Stationstraat naar de haven is. Gemeente Tholen geeft aan, dat zij zwaar verkeer door de kern in principe afwijzen. Er dient hierover overleg plaats te vinden en zo nodig zal een nulmeting van de bestaande situaties uitgevoerd moeten worden.

Aan de zienswijzebrief zijn de volgende bijlagen gehecht:

- een (voorstel)brief van 15 mei 2012 van B&W van gemeente Tholen gericht aan de raad van de gemeente Tholen met het onderwerp: Plannen haven van St. Philipsland.
- een Besluit van 28 juni 2012 van de raad van de gemeente Tholen n.a.v. het voorstel van college van B&W d.d. 15 mei 2012.
- Tekening Plan 1a en 1b.

Samenvatting zienswijze brief gemeente Tholen m.b.t. het ontwerpbesluit

Gemeente Tholen merkt op dat de reactie op hun eerste zienswijze brief nog niet verwerkt is in het ontwerpbesluit. Vervolgens geeft gemeente Tholen aan te begrijpen dat een aantal zaken (punten, 2, 3 en 5) uit hun eerste zienswijze brief niet onder de Natuurbeschermingswet 1998 vallen, zoals de inrichting van het havenplateau, herstel trappen en de transportroute. In overleg met Projectbureau Zeeweringen hoopt gemeente Tholen voor de punten 2, 3 en 5 een oplossing te vinden.

Voor wat betreft de het inrichtingsplan haven (punt 1 uit eerste zienswijze brief) geeft de gemeente Tholen aan, dat hierover overleg plaatsgevonden heeft met de Provincie Zeeland. In een separate brief zal de gemeente Tholen hierop nog terug komen.

Gemeente Tholen geeft aan dat dan nog alleen de openstelling/afsluiting (punt 4 uit eerste zienswijze brief) resteert. Gemeente Tholen geeft aan dat er in het ontwerpbesluit van uit gegaan wordt dat de onderhoudsweg na de werkzaamheden afgewerkt dient te worden met grof, niet-befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt, waardoor recreatief medegebruik voor fietsers niet mogelijk is. Gemeente Tholen geeft aan het recreatief medegebruik van de buitendijken, waaronder Oudepolder van groot belang te vinden. Gemeente Tholen geeft aan dat in de onderbouwing van de vergunning onvoldoende aannemelijk wordt gemaakt dat er sprake is van een "significante verstoring" van de natuurwaarden bij openstelling van de onderhoudsweg voor fietsers. De onderzoeken die ten grondslag liggen zijn gericht op de werkzaamheden in het kader van de dijkversterking en niet op recreatief medegebruik (door fietsers). De gemeente Tholen stelt dat de Provincie Zeeland in hun reactie op de zienswijzen van de Natuurvereniging Tholen over het dijktraject Hollaerepolder aangeeft dat fietsers gemiddeld zelfs minder verstorend zijn dan wandelaars. Volgens de gemeente Tholen vreest de Provincie Zeeland wel dat openstelling voor fietsers leidt tot een (veel) grotere mate van recreatief medegebruik en daarmee toename van verstoring, maar dit wordt volgens de gemeente Tholen niet verder onderbouwd. De gemeente Tholen geeft aan graag een buitendijks fietspad te willen zien vanaf de kern St. Philipsland naar Anna Jacobapolder. Gemeente Tholen betreurt slechts een gedeeltelijke openstelling van het dijktraject.

Gemeente Tholen wijst nogmaals op het gewenste overleg met diverse instanties, zoals vermeld in de nota van de Provincie Zeeland 'Daar bij de waterkant'. Het gezamenlijke indicatieve streefbeeld had volgens de gemeente Tholen dan uitgangspunt kunnen zijn bij de formele procedures voor de afzonderlijke NB-wet vergunningen. Gemeente Tholen geeft aan dat het onduidelijk is waarom dit overleg nooit heeft plaatsgevonden, terwijl dit wel in voornoemde nota en in de aanbiedingsbrief aan provinciale staten (d.d. 20 juli 2010) is toegezegd. Gemeente Tholen verzoekt de provincie Zeeland derhalve opnieuw dringend om hiertoe op korte termijn het initiatief te nemen en hiervoor alle belanghebbenden uit te nodigen. Ener-

zijds heeft dit overleg dus betrekking op het dijktraject waarvoor de genoemde ontwerpvergunning is opgesteld, anderzijds wil de gemeente Tholen het indicatieve streefbeeld voor het volledige grondgebied van hun gemeente samen met de Provincie Zeeland en andere betrokken partijen nader uitwerken. Het doel van dit overleg moet volgens de gemeente Tholen zijn, om de beleving van natuur en landschap in de volle breedte te versterken zonder dat dit leidt tot 'significante verstoring' van natuurwaarden.

Gemeente Tholen geeft tot slot in hun zienswijze aan dat zij op 23 juli 2012 ambtelijk overleg heeft gevoerd met de Provincie Zeeland waarin ook dit onderdeel van de ingediende zienswijze is besproken. In dit overleg is de gemeente Tholen er door de Provincie Zeeland op gewezen dat ten aanzien van de toegankelijkheid van het Natura 2000-gebied Oosterschelde (met inbegrip van de dijken) een afweging wordt gemaakt in het kader van de procedure voor het op te stellen Natura 2000-beheerplan Deltawateren waarvoor Rijkswaterstaat de initiatiefnemer is. In het beheerplan proces worden gemaakte afspraken op basis van de nota 'Daar bij de waterkant' en reeds verleende Natuurbeschermingswet vergunningen meegenomen. Gemeente Tholen geeft aan het beheerplan proces voor het beheerplan Deltawateren in de toekomst nauwlettend te volgen.

Reactie op de zienswijzen van gemeente Tholen

U heeft twee zienswijzen ingediend (één op de aanvraag en één op het ontwerpbesluit). Wij behandelen beide zienswijzen in deze reactie. In uw zienswijze brief op het ontwerpbesluit geeft u aan er begrip voor te hebben dat enkele genoemde punten in uw zienswijze brief op de vergunningaanvraag (punt 2; inrichting havenplateau, punt 3; herstel trappen en punt 5; transportroutes) geen raakvlak hebben met de Natuurbeschermingswet 1998 en dat u hoopt dat er voor deze punten een oplossing wordt gevonden in overleg met Projectbureau Zeeweringen. Wij merken op dat deze vergunningprocedure (Natuurbeschermingswet) niet de plaats is waar uw opmerkingen genoemd in uw zienswijze brief op de vergunningaanvraag behandeld kunnen worden. Dit geldt overigens niet alleen voor uw opmerkingen verwoord onder punten 2, 3 en 5 zoals u zelf al opmerkt in uw zienswijze brief op het ontwerpbesluit, maar voor alle in uw zienswijze brief op de vergunningaanvraag genoemde onderwerpen (punt 1 t/m 5). Ondanks dat willen wij in het kort nog even reageren op uw opmerkingen genoemd in punt 1 (inrichtingsplan haven) en punt 4 (openstelling/afsluiting onderhoudspad) en enkele andere vragen en opmerkingen uit uw zienswijze brief op het ontwerpbesluit.

Ten aanzien van punt 1 (inrichtingsplan haven), hierover heeft op 23 juli 2012 overleg plaatsgevonden tussen twee van uw medewerkers en twee medewerkers van de Provincie Zeeland. Tijdens het overleg zijn afspraken gemaakt met betrekking tot uw verzoek voor het inrichtingsplan. Uw verzoek zal los van deze vergunningprocedure door ons worden behandeld.

Voor wat betreft de op het dijktraject aan te leggen onderhoudsweg en de openstelling/afsluiting daarvan (punt 4), geeft u aan te pleiten voor openstelling voor fietsers van het gehele dijktraject. Wij kunnen u mededelen dat de openstelling van het dijktraject door ons vergund wordt op de wijze zoals het waterschap dat aangevraagd heeft. In de huidige situatie gaat het om een groene dijk zonder verhard onderhoudspad. De openstelling in de nieuwe situatie houdt in dat het onderhoudspad over het gehele traject wordt verhard en het bestaand recreatief medegebruik gehandhaafd blijft. Verruiming van recreatief medegebruik vindt plaats doordat ongeveer de helft van het pad ook opengesteld wordt voor fietsers. De openstelling komt in grote lijnen overeen met onze nota 'Daar bij de waterkant'. Had het waterschap het gehele onderhoudspad als fietspad open willen stellen, dan had het effect daarvan in de bij de aanvraag behorende passende beoordeling beoordeeld moeten worden. Bij de vergunningprocedure hebben wij de aanvraag gevolgd wat wij formeel-juridisch gezien in principe ook verplicht zijn. De vergunningprocedure Natuurbeschermingswet 1998 voor het dijktraject Oudepolder te St. Philipsland is (zoals eerder aangegeven) dus niet de plaats om discussie over openstelling van het gehele onderhoudspad te voeren. Die discussie had gevoerd moeten worden in de daaraan voorafgaande procedure die het waterschap over het dijkversterkingsplan voor dit dijktraject heeft gevoerd. De vergunningaanvraag Natuurbeschermingswet 1998 is gebaseerd op het vastgestelde dijkversterkingsplan. Wij wijzen erop dat u geen zienswijze heeft ingediend op het dijkversterkingsplan en het daarmee toen kennelijk eens was met de keuze van het waterschap om het nieuw aan te leggen onderhoudspad niet geheel maar gedeeltelijk open te stellen voor fietsers.

Voor wat betreft uw verdere vragen en opmerkingen over de toegankelijkheid van de dijktrajecten op uw grondgebied en de vragen met betrekking tot onze nota 'Daar bij de waterkant' verwijzen wij u naar onze (antwoord)brief van 10 juli 2012, kenmerk 12016616/NB.11.032DG. Deze brief heeft u van ons ontvangen als reactie op uw vragen/opmerkingen met betrekking tot de vergunning Natuurbeschermingswet 1998 voor dijkverbetering van de Hollaerepolder, Joanna-Mariapolder.

Samenvatting zienswijze Samenwerkende Recreatie Tholen & R.M.M.J. Duijm (Recreatieoord De Striene)

De zienswijze is ingediend zowel op persoonlijke titel door R.M.M.J. Duijm, recreatieondernemer van Recreatieoord De Striene, als door dezelfde persoon handelend namens de Samenwerkende Recreatiebedrijven Tholen. In de zienswijze wordt gepleit voor openstelling van het gehele dijktraject voor recreatief medegebruik van de aan te leggen onderhoudsweg. Volgens de heer Duijm is er aan de vergunningaanvraag op geen enkele wijze aandacht gegeven op de provinciale website en hij maakt hiertegen ernstig bezwaar indien de aanvraag in behandeling is zonder dat hieraan bekendheid is gegeven. In de zienswijze

ze brief wordt aangegeven dat ook met betrekking tot de zorgvuldigheid om de vergunningaanvraag te behandelen men het zeer teleurstellend vindt dat belanghebbenden vanuit Tholen vooralsnog niet betrokken zijn, noch gehoord bij de voorbereidingen. In de zienswijze brief wordt gesteld dat op basis van het provinciale beleid verwachtingen zijn gewekt bij bewoners, bezoekers en bedrijven op Tholen. De Provincie geeft dit o.a. aan in de publicatie 'Recreatieve fietsroutes op en langs de zeedijken, Daar bij de waterkant'. Voor het betreffende gebied wordt volgens indieners van deze zienswijze in de nota 'Daar bij de waterkant' aangegeven dat over een groot gedeelte buitendijks fietsen mogelijk zal worden. In de zienswijze brief wordt aangegeven dat ten aanzien van de keuze om het wel of niet recreatief gebruik mogelijk te maken wordt uitgegaan van diverse onderzoeken. Hiervan wordt in de zienswijze opgemerkt dat rapporten zoals IBOS uit 2005 onvoldoende betrouwbare informatie bevatten om eenduidige en valideerbare conclusies te trekken. In de zienswijze wordt aangegeven, dat de provincie in de uitvoering van haar activiteiten en toekenning van vergunningen voor dijkversterkingen maatregelen hebben genomen die naar de mening van de indieners van deze zienswijze niet in overeenstemming zijn met haar uitgedragen visie en beleid. De indieners van deze zienswijze geven aan daar bij voorbaat door middel van deze zienswijze hun zorg kenbaar te maken.

Reactie op de zienswijze van Samenwerkende Recreatie Tholen & R.M.M.J. Duijm

U geeft aan te pleiten voor openstelling van het gehele dijktraject voor recreatief medegebruik van de op het dijktraject aan te leggen onderhoudsweg. Wij kunnen u mededelen dat de openstelling van het dijktraject door ons vergund wordt op de wijze zoals het waterschap dat aangevraagd heeft. In de huidige situatie gaat het om een groene dijk zonder verhard onderhoudspad. De openstelling in de nieuwe situatie houdt in dat het onderhoudspad over het gehele traject wordt verhard en het bestaand recreatief medegebruik gehandhaafd blijft. Verruiming van recreatief medegebruik vindt plaats doordat ongeveer de helft van het pad ook opengesteld wordt voor fietsers. De openstelling komt in grote lijnen overeen met onze nota 'Daar bij de waterkant'. Had het waterschap het gehele onderhoudspad als fietspad open willen stellen, dan had het effect daarvan in de bij de aanvraag behorende passende beoordeling beoordeeld moeten worden. Bij de vergunningprocedure hebben wij de aanvraag gevolgd wat wij formeel-juridisch gezien in principe ook verplicht zijn. De vergunningprocedure Natuurbeschermingswet 1998 voor het dijktraject Oudepolder te St. Philipsland is dus niet de plaats om discussie over openstelling van het gehele onderhoudspad te voeren. Die discussie had gevoerd moeten worden in de daaraan voorafgaande procedure die het waterschap over het dijkversterkingsplan voor dit dijktraject heeft gevoerd. De vergunningaanvraag Natuurbeschermingswet 1998 is gebaseerd op het vastgestelde dijkversterkingsplan. Wij wijzen erop dat u geen zienswijze heeft ingediend op het dijkversterkingsplan en het daarmee toen kennelijk eens was met de keuze van het waterschap om het nieuw aan te leggen onderhoudspad niet geheel maar gedeeltematig open te stellen voor fietsers.

Voor wat betreft de opmerking dat er volgens u geen bekendheid is gegeven aan de vergunningprocedure Natuurbeschermingswet 1998 merken wij op dat het ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage heeft gelegen en eventuele belanghebbenden hebben wij daarop geattendeerd door middel van een publicatiebericht in het huis-aan-huisblad Eendrachtsbode (Tholen en St. Philipsland) en op de website van de Provincie Zeeland. Daarnaast hebben wij hierover een persbericht doen laten uitgaan. Nadat wij de vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd aan de gemeente Tholen en aan het ministerie van EL&I. Daarnaast hebben wij het ontwerpbesluit aan een aantal andere belanghebbenden verstuurd.

Samenvatting zienswijze Rijkswaterstaat Zeeland, Projectbureau Zeeweringen

Bij de zienswijze brief zijn twee bijlagen dwarsprofielen 13a en 13b gevoegd.

Projectbureau Zeeweringen geeft aan dat medio 2012 er een uitgebreid grondonderzoek uitgevoerd is. Uit het onderzoek is gebleken dat de oude vuilstort toch dichter tegen de dijk is gelegen dan aanvankelijk bij het verkennend onderzoek naar voren is gekomen. Het uitgangspunt was dat er hier goede erosie bestendige klei zou zitten die kon worden gehandhaafd. Nu dit niet het geval blijkt te zijn geeft Projectbureau Zeeweringen aan dat er hierdoor op de constructie ter hoogte van de kleidijk tussen de dijkpalen 703+70 meter en 707 wijzigingen plaatsvinden. Figuur 13 van de projectplan Oudepolder Sint Philipsland wordt vervangen door twee nieuwe figuren 13a en 13b. De wijzigingen houden in dat er tussen dijkpalen 703+70meter en 706+10meter een verborgen constructie aangelegd wordt van OSA die met minimaal 0,5 meter grond wordt afgedekt zodat er visueel een groene dijk achterblijft, zoals in het oude ontwerp. Op het gedeelte van de Slaakdam (na de bocht, fig. 13b) worden tussen dijkpalen 706+10 meter en 707 gekantelde betonblokken en betonzuilen toegepast. Ook dit deel wordt afgedekt met grond zodat er visueel een groene dijk achter blijft, zoals in het oude ontwerp. De dijk blijft zoals verwoord in het ontwerpbesluit een kleidijk, ook qua werkzaamheden verandert er op het open steenasfalt, gekantelde blokken, betonzuilen en graafwerk in het voorland na niets. De benodigde werkruimte op het schor (fig. 13a) kan bij de uitvoering van OSA aanzienlijk worden beperkt, omdat deze constructie steiler opgezet kan worden. Het ruimtebeslag van profiel 13 b neemt met een anderhalve meter toe. De som van beide profielen geeft een beperking van de werkruimte.

Reactie op de zienswijze van Rijkswaterstaat Zeeland, Projectbureau Zeeweringen

De toepassing van OSA in plaats van klei heeft tot gevolg dat de constructie steiler opgezet kan worden waardoor er in het schor minder werkruimte nodig is. De verharde delen worden afgewerkt met grond zodat er visueel een groene dijk achterblijft, zoals in het oude ontwerp. Ten opzichte van het oude ontwerp pakt het gewijzigde ontwerp, doordat de werkruimte in het Natura 2000-gebied beperkt kan worden, per saldo gunstiger uit voor de beschermde natuurwaarden. Wij kunnen dan ook instemmen met de aangegeven wijzigingen.

Samenvatting zienswijze ZMf

In de zienswijze geeft de ZMf aan dat in deze zaak het belang van de Provincie Zeeland en die van de ZMf dezelfde is, namelijk om ten behoeve van de natuur intensivering van het recreatieve gebruik tegen te gaan en het huidige extensieve recreatieve medegebruik voort te zetten. De ZMf geeft in de zienswijze aan te constateren dat het voorgestelde in het ontwerpbesluit om het onderhoudspad af te werken met grof asfalt niet geschikt is voor de beoogde doelstelling. Op het verbeterde dijkvak Ser-Arendspolder, waar het buitendijkse onderhoudspad reeds is uitgevoerd in grof asfalt, blijkt volgens de ZMf namelijk dat wandelaars en fietsers veelvuldig gebruik maken van het pad en zich niet laten weerhouden door de inrichting met grof asfalt. Volgens de ZMf genereert het pad met grof asfalt recreatief gebruik, met verstoring van de avifauna tot gevolg. Deze waarnemingen zijn volgens de ZMf vastgelegd en verifieerbaar. De ZMf geeft aan dat in de passende beoordeling er bij de berekeningen van mogelijk negatief effect uitgegaan wordt van een effectieve afsluiting van het dijkvak gelegen tussen dijkpalen 657 en 683, zoals in 2005 met het waterschap afgesproken is. De ZMf geeft aan dat zij in het laatste overleg met het Waterschapsbestuur diverse alternatieven voor effectieve afsluiting ter sprake gebracht hebben. Alternatieven die volgens de ZMf elders in Nederland door verschillende waterschappen met succes worden toegepast. De ZMf vraagt het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland dan ook om de Natuurbeschermingswetvergunning niet af te geven, voordat een daadwerkelijk effectieve afsluiting in het uitvoeringsprogramma wordt opgenomen.

Reactie op de zienswijze van de ZMf

Zie hiervoor onze reactie op de zienswijze van Vogelbescherming Nederland (hierna).

Samenvatting zienswijze van Vogelbescherming Nederland

Vogelbescherming Nederland (verder te noemen VN) geeft in hun zienswijze aan dat in de Passende beoordeling bij de berekening van de mogelijke negatieve effecten uitgegaan wordt van een effectieve afsluiting van het dijkvak gelegen tussen dijkpalen 657 en 683, zoals afgesproken in 2005 met het waterschap. Volgens VN gaat de Passende beoordeling uit van een effectieve afsluiting zoals opgenomen in bijlage 3 van de planbeschrijving.

VN geeft in hun zienswijze aan bezwaar te hebben tegen voorschrift 9 van het ontwerpbesluit en de nadere uitleg bij dit voorschrift zoals aangegeven in deel A van het ontwerpbesluit onder het kopje 'Inrichting onderhoudsstrook'.

In voorschrift 9 van het ontwerpbesluit staat dat "Het gedeelte van de nieuw aan te leggen onderhoudsstrook gelegen tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 683 dat niet opengesteld wordt voor fietsers, moet worden afgewerkt met grof, niet-befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm)".

Het bezwaar tegen voorschrift 9 wordt door VN in hun zienswijze onderbouwd door te verwijzen naar de het verbeterde dijkvak Ser-Arendspolder, waar het buitendijkse onderhoudspad reeds is uitgevoerd in grof asfalt. VN heeft op 23 juli een kort bezoek gebracht aan het verbeterde dijkvak Ser-Arendspolder en daarbij gedurende de tijd van het bezoek het volgende geconstateerd:

1. 13.12 uur 2 fietsers
2. 13.14 uur 2 fietsers
3. 13.15 uur 1 scootmobiel
4. 13.18 uur 1 fietser
5. 13.23 uur 2 fietsers
6. 13.25 uur 1 fietser
7. 13.27 uur 2 fietsers.

VN geeft aan dat er van een effectieve afsluiting dus geen sprake is. De tijdsaanduiding is gebaseerd op foto's, die volgens VN desgevraagd kunnen worden overlegd.

VN geeft in voorts in hun zienswijze aan dat:

- Gezien het geconstateerde gebruik zullen ook andere vormen van recreatie zich niet laten weerhouden van het gebruik van het buitendijkse onderhoudspad.
- Op pagina 9 van deel A van het ontwerpbesluit wordt volgens VN aangegeven dat de activiteit getoetst is aan de instandhoudingsdoelen, dat is op het onderdeel gebruik buitendijkse onderhoudspad volgens VN onjuist. In de Passende beoordeling is het uitgangspunt volgens VN gehanteerd dat er een effectieve afsluiting zal worden uitgevoerd. Gezien bovenstaande ervaringen in de Ser-Arendspolder bij het buitendijkse onderhoudspad, uitgevoerd in grof asfalt, zal er volgens VN een toename van recreatie gaan plaatsvinden. Dit is niet beoordeeld.

- Gezien de geconstateerde toename van recreatie bij de uitvoering in grof asfalt zal dit volgens VN niet meer overeenkomen met het uitgangspunt: "om intensivering van het recreatieve gebruik tegen te gaan".
- Bij het begin van het af te sluiten deel van het buitendijks onderhoudspad, dient de fietser/recreant volgens VN "gedwongen" geleid te worden naar de doorgaande route binnendijks, omdat recreanten er anders gewoon gebruik van maken.
- Voor de recreant moet volgens VN duidelijk zijn waarom het fietspad binnendijks verder gaat, door de uitleg over de aanwezige natuurwaarden, die door gebruik van het buitendijks onderhoudspad volgens VN verstoord zullen worden.

VN geeft tot slot aan dat zij gezien hun bezwaren de Provincie Zeeland vragen voorschrift 9 uit het ontwerpbesluit zodanig te wijzigen dat een effectieve afsluiting gerealiseerd zal worden.

Reactie op de zienswijze van de ZMf en Vogelbescherming Nederland

Omdat de zienswijzen van Vogelbescherming Nederland en de ZMf ongeveer gelijk zijn behandelen wij beide zienswijzen in één reactie.

De vergelijking zoals de ZMf (en Vogelbescherming Nederland) die maakt met de afwerking van het onderhoudspad op het verbeterde dijktraject Ser-Arendspolder met de Oudepolder te St. Philipsland is onjuist en gaat hier niet op. Volgens Projectbureau Zeeweringen gaat het bij het onderhoudspad op het dijktraject Ser-Arendspolder om OSA welke met de bak van een hydraulische kraan is bewerkt (geëgaliseerd en aangedrukt) en vervolgens afgestrooid met grond. Deze grondlaag is er later met een kraan weer afgeschraapt. Doordat er bij het afschrappen van de grondlaag gronddeeltjes tussen de stenen (OSA) zijn achtergebleven en een hydraulische kraan het pad daarna nog eens extra afgevlakt heeft, is er op het dijktraject Ser-Arendspolder een veel minder ruw afgewerkt onderhoudspad ontstaan dan voorzien op het dijktraject Oudepolder, waar op het niet voor fietsers open te stellen gedeelte een (veel ruwer) en minder geëgaliseerd onderhoudspad wordt aangelegd, waarbij het OSA niet bewerkt, niet afgevlakt en niet afgestrooid wordt met grond. In de huidige situatie is het buitendijkse onderhoudspad op dijktraject Oudepolder niet verhard, maar gaat het om een 'groene dijk'. Er zijn geen rasters of hekken aanwezig zodat het buitendijks gelegen groene onderhoudspad (graspad) over het gehele dijktraject voor bepaalde vormen van recreatie (in principe ook voor fietsers) bereikbaar is. Fietsen in de huidige situatie is erg lastig omdat het onderhoudspad uit gras bestaat. Na de dijkverbetering zal fietsen op het niet voor fietser open te stellen gedeelte op het dijktraject Oudepolder nog lastiger worden dan in de huidige situatie met een graspad, doordat het pad conform bestuurlijke afspraken daarover tussen Provincie, Waterschap en Rijkswaterstaat, afwerkt wordt met niet befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm). Fietsers worden aan het einde van het voor fietsers open te stellen onderhoudspad met borden van het waterschap geïnformeerd waarom het fietspad hier binnendijks wordt voortgezet. Ons inziens is de afwerking met (OSA 20/32 mm) op het niet voor fietsers open te stellen gedeelte van het onderhoudspad (tussen de dijkpalen 657 en 683) voldoende effectief om intensivering van recreatief medegebruik en toename van verstoring van aanwezige natuurwaarden op dit gedeelte te voorkomen.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

Sinds 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Per 1 februari 2009 is de Natuurbeschermingswet 1998 op een aantal onderdelen gewijzigd.

De voor deze vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 1 sub m

Onder bestaand gebruik wordt verstaan:

1. iedere handeling die op 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd.
2. iedere handeling die op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn 79/409/EEG dan wel op het moment van aanmelding bij de Europese Commissie van een gebied ter uitvoering van artikel 4, eerste lid, van richtlijn 92/43/EEG werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, voor zover die aanwijzing of aanmelding plaatsvindt na 1 oktober 2005.

Artikel 1 sub n

Onder een Natura 2000-gebied wordt verstaan:

1. een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid,
2. gebied dat voorlopig is aangewezen als bedoeld in artikel 12, derde lid, of
3. een gebied dat voorkomt op de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van richtlijn 92/43/EEG.

Artikel 2, eerste lid

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 2, vijfde lid

Gedeputeerde staten beslissen niet op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, dan in overeenstemming met gedeputeerde staten van de andere provincies waarin het Natura 2000-gebied mede is gelegen voorzover die vergunning betrekking heeft op delen van het gebied, gelegen in die andere provincies.

Artikel 2a

1. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, betrekking heeft op een handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een beschermd natuurmonument dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het beschermd natuurmonument is gelegen over de aanvraag.
2. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Artikel 10a, eerste lid

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409/EEG (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43/EEG (Habitatrichtlijn).

Artikel 10a, tweede lid

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of

- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Artikel 19d, eerste lid

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied.
- een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19d, tweede lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die zijn opgenomen in een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b.

Artikel 19d, derde lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op bestaand gebruik gedurende de periode, bedoeld in artikel 19c, eerste lid, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Artikel 19e

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
 - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
 - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
- b. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld;
- c. met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

Artikel 19f, eerste lid

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een project eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of plannen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

Artikel 19f, tweede lid

De passende beoordeling terzake van een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, kan onderdeel uitmaken van een voor dat project voorgeschreven milieu-effect-rapportage.

Artikel 19g, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

Artikel 19ia, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied mede betrekking heeft op doelstellingen als bedoeld in artikel 10a, derde lid, artikel 16, eerste tot en met zesde lid, van overeenkomstige toepassing is op handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000-gebied anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in artikel 10a, tweede lid, of voor dieren en planten in dat gebied, of die het gebied ontsieren, met dien verstande dat:

- a. in het vierde lid in plaats van het besluit tot aanwijzing als beschermd natuurmonument, bedoeld in artikel 10 wordt gelezen: het besluit tot aanwijzing, bedoeld in artikel 10a;
- b. in het vijfde lid in plaats van een beheerplan als bedoeld in artikel 17 wordt gelezen: de beschrijvingen in het desbetreffende beheerplan, bedoeld in artikel 19a, negende lid;
- c. de krachtens het zesde lid aangewezen handelingen de krachtens artikel 19d, vierde lid, aangewezen handelingen zijn.

Artikel 19ia, tweede lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval het eerste lid van toepassing is, een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, tevens als een aanvraag van een vergunning als bedoeld in het artikel 16, eerste lid, in samenhang met het eerste lid geldt.

Artikel 19ia, derde lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval een handeling als bedoeld in het eerste lid bestaand gebruik is waarop artikel 19d, derde lid, van toepassing is, in plaats van het verbod, bedoeld in artikel 16, eerste lid, artikel 19c van overeenkomstige toepassing, is, met dien verstande dat de maatregelen, bedoeld in artikel 19c, eerste en tweede lid, tot doel hebben te voorkomen dat bestaand gebruik mogelijk nadelige gevolgen heeft voor het Natura 2000-gebied, gelet op de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.

Artikel 19l, eerste lid

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10 of een Natura 2000-gebied als bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

Artikel 60, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat aangewezen beschermde monumenten en staatsnatuurmonumenten gelden als beschermde natuurmonumenten. Het gaat om monumenten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Artikel 65 van de Natuurbeschermingswet 1998

Sommige gebieden zijn al voordat de wet in werking trad aangewezen als beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten, op grond van de Natuurbeschermingswet. Zie artikel 7, eerste lid en artikel 21 eerste lid.

Voor deze gebieden geldt het verbod van artikel 16, eerste lid van de Natuurbeschermingswet. Dit verbod heeft betrekking op schadelijke handelingen, die buiten het beschermde natuurmonument of staatsnatuurmonument worden verricht, zonder dat deze handelingen vermeld zijn in het aanwijzingsbesluit. Deze regeling wijkt af van artikel 16, vierde lid van de Natuurbeschermingswet.

2. Beleid

De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied volgens artikel 1 sub n van de Natuurbeschermingswet 1998.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005.

In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden. In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten.

Op 23 december 2009 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het Natura 2000-aanwijzingsbesluit Oosterschelde vastgesteld. In dit besluit is als gevolg van de inspraakreacties op het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit aanwijzingsbesluit wordt in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Oosterschelde

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt:

'Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basisvoorwaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt berepen.'

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld.

Voor de Oosterschelde geldt als randvoorwaarde dat de veiligheid van het gebied voor de zee te allen tijde gewaarborgd moet zijn.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het steden-netwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest.

Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998.

Veiligheid tegen overstromen

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Recreatief medegebruik van zeeweringen

Het provinciale beleid is er op gericht om de beleving van natuur en landschap in de volle breedte te versterken. Specifiek over het recreatieve medegebruik van de Zeeuwse zeeweringen is in september 2010 de beleidsnota "Daar bij de waterkant" vastgesteld. Deze nota geeft een kaart met een indicatief streefbeeld van recreatieve fietsroutes op en langs zeedijken rond de Oosterschelde en de Westerschelde (buitendijks, dan wel binnendijks fietsen en recreëren). Uitgangspunt hiervoor is dat er binnen de randvoorwaarden van wet- en regelgeving gezocht wordt naar een optimale combinatie van (natuur-)bescherming en (natuur-)beleving: beschermen waar het moet (meestal creëren van rustige zones vanwege het voorkomen van belangwekkende aantallen vogels) en genieten van natuur en landschap waar het kan. Bij dijktrajecten waarbij er (mogelijk) spanning is tussen natuur en recreatie moet maatwerk gezocht worden. In een passende beoordeling kan dit maatwerk op zijn effecten op beschermde Natura 2000-waarden onderzocht en beoordeeld worden. Hieruit zal moeten blijken of de gekozen inrichting al of niet tot niet significant-negatieve effecten zal leiden en vergunbaar is.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

1. Gebiedsbeschrijving van Oosterschelde

1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijs worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijs gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

Vogelrichtlijngebied Oosterschelde

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijs gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Oosterschelde

2.1 Hoofdpijnen van de Natura 2000-doelen

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

De algemene doelen betreffen behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in

bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;

- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en getijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het aanwijzingsbesluit 'Oosterschelde' van 23 december 2009 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitattypen* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Zilte pionierbegroeiingen: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Slijkgrasvelden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit.
- H1330 Schorren en zilte graslanden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilvenen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitatrichtlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
 - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
 - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
 - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
 - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
 - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
 - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
 - A081 Bruine kiekendief ten minste 19 broedparen;
 - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
 - A004 Dodaars gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde)
 - A005 Fuut gemiddeld 370 vogels (seizoensgemiddelde)
 - A007 Kuifduiker gemiddeld 8 vogels (seizoensgemiddelde)
 - A017 Aalscholver gemiddeld 360 vogels (seizoensgemiddelde)

o A026 Kleine zilverreiger	gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde)
o A034 Lepelaar	gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde)
o A043 Grauwe gans	gemiddeld 2.300 vogels (seizoensgemiddelde)
o A045 Brandgans	gemiddeld 3.100 vogels (seizoensgemiddelde)
o A046 Rotgans	gemiddeld 6.300 vogels (seizoensgemiddelde)
o A048 Bergeend	gemiddeld 2.900 vogels (seizoensgemiddelde)
o A050 Smient	gemiddeld 12.000 vogels (seizoensgemiddelde)
o A051 Krakeend	gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde)
o A052 Wintertaling	gemiddeld 1.000 vogels (seizoensgemiddelde)
o A053 Wilde eend	gemiddeld 5.500 vogels (seizoensgemiddelde)
o A054 Pijlstaart	gemiddeld 730 vogels (seizoensgemiddelde)
o A056 Slobeend	gemiddeld 940 vogels (seizoensgemiddelde)
o A067 Brilduiker	gemiddeld 680 vogels (seizoensgemiddelde)
o A069 Middelste zaagbek	gemiddeld 350 vogels (seizoensgemiddelde)
o A103 Slechtvalk	gemiddeld 10 vogels (seizoensmaximum)
o A125 Meerkoet	gemiddeld 1.100 vogels (seizoensgemiddelde)
o A130 Scholekster	gemiddeld 24.000 vogels (seizoensgemiddelde)
o A132 Kluut	gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde)
o A137 Bontbekplevier	gemiddeld 280 vogels (seizoensgemiddelde)
o A138 Strandplevier	gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde)
o A140 Goudplevier	gemiddeld 2.000 vogels (seizoensgemiddelde)
o A141 Zilverplevier	gemiddeld 4.400 vogels (seizoensgemiddelde)
o A142 Kievit	gemiddeld 4.500 vogels (seizoensgemiddelde)
o A144 Drieteenstrandloper	gemiddeld 260 vogels (seizoensgemiddelde)
o A149 Bonte strandloper	gemiddeld 14.100 vogels (seizoensgemiddelde)
o A157 Rosse grutto	gemiddeld 4.200 vogels (seizoensgemiddelde)
o A160 Wulp	gemiddeld 6.400 vogels (seizoensgemiddelde)
o A161 Zwarte ruiter	gemiddeld 310 vogels (seizoensgemiddelde)
o A162 Tureluur	gemiddeld 1.600 vogels (seizoensgemiddelde)
o A164 Groenpootruiter	gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde)
o A169 Steenloper	gemiddeld 580 vogels (seizoensgemiddelde)
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van:
 - o A037 Kleine zwaan
 - Behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
 - o A143 Kanoet
- gemiddeld 7.700 vogels (seizoensgemiddelde)

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelstellingen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van de Oosterschelde als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998), en wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

2.5 De oude doelen voor de Oosterschelde

Binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Oosterschelde-buitendijks' en 'Oosterschelde-binnendijks'.

Voor 'Oosterschelde-buitendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in het West-Palearctische gebied.
- Behoud van het ecologisch samenhangende geheel van open water, platen, slikken en schorren.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.

- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.
- Behoud van:
 - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwervevegetaties, klein en groot zee gras, Engels slijkgras, zee kraal, zee aster, kwelder gras, schorrezout gras, lamsoor, zee weegbree, gewone zoutmelde, strandkweek, zeealsem, rood zwenkgras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strandmelde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
 - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
 - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkvlooiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zee-anjelier, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zee kat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmannetje)
 - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprot) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zee hond.
- Behoud van het weidse karakter en ongereptheid uit een oogpunt van natuurschoon.

Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
 - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreppad.
 - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen zee kraal, schorrekruid, schorrezout gras, kweldergrassen, zilte rus, zee aster, melkkruid, kamgras, rood zwenkgras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszout gras, valse voszegge, zomprus, ruppia, schedefonteinkruid, zilte waterranonkel, zannichellia, duinriet, zee groene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, mattenbies, zeerus, zee groene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zeewinde, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, rietzwenkgras, lamsoor, gevlekte orchis, tenger fonteinkruid, gedoond hoornblad, waterranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdrif).
 - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, Kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tjiptjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, Kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.
- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

Deel D. Globale ligging van het dijktraject Oudepolder Sint Philipsland

Het onderhoudspad op het dijktraject aangegeven met rode kleur (gelegen tussen dijkpaal 683 en dijkpaal 707) wordt opengesteld voor fietsers. Het onderhoudspad op het dijktraject aangegeven met gele kleur (gelegen tussen dijkpaal 657 en dijkpaal 683) wordt niet opengesteld voor fietsers.